

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

**“ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ” ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1. “Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին” Հայաստանի Հանրապետության 2008 թվականի մայիսի 26-ի ՀՕ-97-Ն օրենքը (այսուհետ՝ Օրենք) շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

“ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

1. Սույն օրենքը կարգավորում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման, շրջանառության, մարման, թողարկողի գործունեության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության, ապահովման միջոցների գամբյուղի նկատմամբ մոնիթորինգի, հիփոթեքային կառավարչի նշանակման և նրա գործունեության հետ կապված հարաբերությունները, ինչպես նաև ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի հետ կապված այլ հարաբերություններ:

Հոդված 2. Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի հետ կապված հարաբերությունների իրավական կարգավորումը

1. Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման գործունեության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով, դրա հիման վրա ընդունված այլ նորմատիվ իրավական ակտերով, «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Վարկային կազմակերպությունների մասին», «Արժեթղթերի շուկայի մասին» և «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, այլ օրենքներով և նորմատիվ իրավական ակտերով:

2. Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման հարաբերությունների վրա չեն տարածվում «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **ակտիվ**՝ “Հաշվապահական հաշվառման մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված ակտիվներից այն դրամական միջոցները և (կամ) դրանց նկատմամբ պահանջի իրավունքները և (կամ) այլ ֆինանսական ակտիվները, որոնք ապահովվում են կամ կարող են ապահովել որոշակի դրամական ներհոսքեր.

2) **ակտիվի անվանական արժեք**՝ հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ վարկի մայր

~~գումարագումարի մնացորդը~~, պարտատոմսերի դեպքում՝ շրջանառության մեջ գտնվող պարտատոմսի անվանական ~~արժեքը~~արժեքի մնացորդը, ավանդի դեպքում՝ ավանդի ~~գումարը~~մնացորդը՝ ապահովման միջոցների ռեզիստորում գրանցված սահմանաչափերով.

3) ապահովված հիփոթեքային պարտատոմս կամ հիփոթեքային պարտատոմս՝ բանկի կամ վարկային կազմակերպության թողարկած՝ հրապարակայնորեն առաջարկվող պարտատոմս, որն ապահովված է հիփոթեքային վարկերի, ինչպես նաև ~~սույն օրենքով սահմանված~~ այլ ֆինանսական ակտիվների գրավով.

4) ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոցներ կամ ապահովման միջոցներ՝ այն ակտիվները, որոնք գրանցվել են ապահովման միջոցների ռեզիստորում ~~սույն օրենքով սահմանված կարգով գրանցված ակտիվները~~ և ծառայում են հիփոթեքային պարտատոմսերից բխող պարտավորությունների ապահովման միջոց.

5) ապահովման միջոցների հսկող կամ հսկող՝ անձ, որն իրականացնում է հիփոթեքային պարտատոմսերումի սեփականատերերի ներդրողների շահերի պաշտպանությանն ուղղված՝ սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասում օրենքում նշված ֆիզիկական կամ իրավաբանական ~~անձ~~:հատուկ գործառույթներ

6) ապահովման միջոցների ռեզիստոր թողարկողի կողմից ~~հիփոթեքային պարտատոմսերի~~ ապահովման միջոցների հաշվառման՝ սույն ~~օրենքով ստեղծված օրենքի 15-րդ հոդվածով նախատեսված~~ համակարգը.

7) առաջնային գրավ՝ այն գրավը, որի գրավառուն գրավ դրված գույքի նկատմամբ ունի այդ գույքի արժեքից լրիվ ծավալով գրավի իրավունք, որն ընձեռում է գրավի առարկայից բավարարում ստանալու նախապատվության իրավունք՝ տվյալ գույքի այլ գրավառուների հանդեպ նույն առարկայի հանդեպ այլ գրավի իրավունքների նկատմամբ.

8) զուտ ներկա արժեք՝ հաշվետու օրվա դրությամբ գեղչված բոլոր դրամական հոսքերի գումարը՝ շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների օգտագործմամբ.

9) թողարկող՝ այն բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը, որը սույն օրենքով սահմանված կարգով իրականացնում է ~~ակտիվներով~~՝ ապահովված՝ հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկում.

~~10) լրացուցիչ ակտիվներ՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ կետում նշված ակտիվները, որոնք ապահովման միջոցների ռեզիստորում գրանցված են որպես ապահովման միջոցներ.~~

~~11) փոխարինող ակտիվներ՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ կետում նշված ակտիվները, որոնք ապահովման միջոցների ռեզիստորում գրանցված են որպես ապահովման միջոցներ.~~

~~12) հիփոթեքային վարկ՝ Հիփոթեքային վարկ է համարվում՝~~

10) հիփոթեքային վարկ՝ սույն օրենքի 6-րդ հոդվածին համապատասխանող՝

ա) հիփոթեքով ապահովված վարկը, ինչպես նաև՝

բ) «Բնակարանային հիփոթեքային կրեդիտավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված բնակարանային հիփոթեքային կրեդիտը.

11) փոխարինող ակտիվներ՝ դրամական միջոցներ, Հայաստանի Հանրապետության կողմից թողարկված և (կամ) համապարտության կարգով երաշխավորված պարտատոմսեր, և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված այլ ակտիվներ:

12) լրացուցիչ ակտիվներ՝ ապահովման միջոցների համարժեքության, ինչպես նաև վարկի գումարի և գրավի առարկայի շուկայական գնի հարաբերության պահանջների պահպանման նկատակով գամբյուղ ներառվող հիփոթեքային վարկեր և փոխարինող ակտիվներ:

13) հիփոթեքային կառավարիչ՝ ~~կենտրոնական բանկի կողմից նշանակված~~ անձ, որը թողարկողին անվճարունակ ճանաչելիս և (կամ) սնանկության վարույթ սկսելիս կամ սույն օրենքով սահմանված այլ դեպքերում իրականացնում է ~~հիփոթեքային պարտատոմսերի~~ ապահովման միջոցների կառավարումը.

14) ապահովման միջոցների զամբյուղ՝ ~~ապահովված~~ հիփոթեքային պարտատոմսերով ստանձնված պարտավորությունների կատարման ապահովմանն ուղղված ապահովման միջոցների համախումբ.

~~15) ապահովման միջոցների ստատիկ զամբյուղ կամ ստատիկ զամբյուղ՝ մեկ կամ մի քանի ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների հաստատուն համախումբ, որի դեպքում թողարկված յուրաքանչյուր հիփոթեքային պարտատոմսի դրամական հոսքերը հանրընկնում են ստատիկ զամբյուղում ներառված բոլոր ապահովման միջոցների կամ դրանց առանձին ենթախմբից առաջացող դրամական հոսքերի հետ:~~

~~16) ապահովման միջոցների դինամիկ զամբյուղ կամ դինամիկ զամբյուղ՝ ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոց հանդիսացող՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածում~~

~~նշված և նույն հոդվածում սահմանված սահմանաչափերին համապատասխանող ակտիվների փոփոխական համախումբ, որից առաջացող դրամական հոսքերն ունեն սույն օրենքի 12-րդ հոդվածով սահմանված ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերին համապատասխանող կամ տարբերվող դրամական հոսքերի հատկանիշներ.~~

15) ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի առաջարկի ծրագիր՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետով սահմանված առաջարկի ծրագիր, որի հիման վրա նախատեսվում է որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում իրականացնել հիփոթեքային պարտատոմսերի նույն դասի շարունակական թողարկումներ .

16) ապահովված վերաֆինանսավորման վարկ՝ վարկ, որով հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկողը վերաֆինանսավորել է այլ բանկի կամ վարկային կազմակերպության կողմից այլ անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկ և որը ներառվել է թողարկողի ապահովման միջոցների գամբյուղում.

~~17) ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման ծրագիր՝ ապահովման միջոցների նույն գամբյուղի շրջանակներում ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման ծրագիր.~~

~~18) կենտրոնացված թողարկող՝ բանկ կամ վարկային մասնակից կազմակերպություն, որը կենտրոնական բանկից ստացել է թույլտվություն՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով այլ բանկերից և/կամ վարկային կազմակերպություններից համախմբել հիփոթեքային վարկեր՝ ապահովման միջոցների գամբյուղ ձևավորելու և դրա հիման վրա ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր թողարկելու նպատակով.~~

~~19) մասնակից թողարկող՝ բանկ կամ վարկային կազմակերպություն, որի կողմից՝ այլ անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկերը կենտրոնացված վերաֆինանսավորվել են հիփոթեքային պարտատոմս թողարկողի կողմից կողմից ձևավորված՝ ապահովման միջոցների գամբյուղում՝ ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր թողարկելու ներառելու նպատակով.~~

~~20) ապահովված վերաֆինանսավորման վարկ՝ 18) կենտրոնացված թողարկողի կողմից թողարկող՝ այն թողարկողը, որը կենտրոնական բանկից թույլտվություն է ստացել մասնակից թողարկողին կազմակերպություններին տրամադրված վարկ, որը տրամադրվել է մասնակից թողարկողի կողմից այլ անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկի վերաֆինանսավորման նպատակով, և որը ապահովված է մասնակից թողարկողի ապահովված վերաֆինանսավորման վարկը ներառել ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկով (վարկերով) համաձայն սույն գամբյուղում.~~

19) ածանցյալ ֆինանսական գործիք՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 103-րդ հոդվածի դրույթների. 1-ին մասի 3-րդ կետով նախատեսված ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ:

Հոդված 4. «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմս» բառակապակցության և «հիփոթեքային պարտատոմս» բառակապակցությունների օգտագործումը

1. Պարտատոմսերը կարող են կրել «ապահովված հիփոթեքային պարտատոմս» կամ «հիփոթեքային պարտատոմս» անվանումը, եթե դրանք թողարկվել են սույն օրենքով սահմանված կարգով:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ՀՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՂԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏՄԱՐ ՊԱՀԱՆՆԵՐԸ

Հոդված 5. Հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոցները

1. Հիփոթեքային պարտատոմսերը պետք է ապահովված լինեն հիփոթեքային վարկերի, իսկ կենտրոնացված թողարկման դեպքում՝ հիփոթեքային վարկերի և (կամ) ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի գրավով, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված դեպքի:

2. Մինչև Մինչև հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով պարտավորությունների ամբողջությամբ կատարումն ակտիվների՝ ապահովման միջոցներից՝ սույն օրենքով նախատեսված հիմքերով կատարումը հիփոթեքային վարկերի և (կամ) ապահովված

վերաֆինանսավորման վարկերի՝ դուրսգրման կամ վաղաժամկետ մարման դեպքում՝ թողարկողը իրավունք ունի ապահովման միջոց հանդիսացող և դուրս գրված հիփոթեքային վարկերը փոխարինել սույն մասում նշված այլ փոխարինող ակտիվներով՝ պայմանով, որ փոխարինող ակտիվները չեն գերազանցի ապահովման միջոց հանդիսացող բոլոր հիփոթեքային վարկերի և ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի անվանական արժեքի 10 տոկոսը՝ բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված դեպքի: ~~Փոխարինող ակտիվներ են համարվում՝~~

~~1) Հայաստանի Հանրապետության կողմից թողարկված և (կամ) համապարտության կարգով երաշխավորված, կամ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետև՝ կենտրոնական բանկ) սահմանած պահանջները բավարարող միջազգային կազմակերպությունների կողմից թողարկված և (կամ) համապարտության կարգով երաշխավորված կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պարտատոմսերը, և (կամ)~~

~~2) կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված պահանջներին բավարարող ավանդները, և (կամ)~~

~~3) կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված այլ ակտիվները:~~

3. Թողարկողը սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված հարաբերակցությունը կարող է բարձրացնել և հասցնել մինչև ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերի անվանական արժեքի 30 տոկոսը՝ պայմանով, որ 10 տոկոսը գերազանցող մասով փոխարինող ակտիվներ են հանդիսանալու սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և (կամ) 3-րդ կետերում նշված ակտիվները: Սակայն, սույն հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետում նշված և փոխարինող ակտիվ հանդիսացող ակտիվների արժեքը չի կարող գերազանցել ակտիվների ընդհանուր արժեքի 10 տոկոսը: կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերում և չափով:

~~4. Սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի առաջին կետի 3-րդ մասում նշված պարտավորության կատարման նպատակով, լրացուցիչ ակտիվներ կարող են հանդիսանալ՝~~

~~1) Հայաստանի Հանրապետության կողմից թողարկված և (կամ) երաշխավորված, կամ կենտրոնական բանկի սահմանած պահանջները բավարարող միջազգային կազմակերպությունների կողմից թողարկված և (կամ) երաշխավորված կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պարտատոմսերը, և (կամ)~~

~~2) կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված պահանջներին բավարարող ավանդները, և (կամ)~~

~~3) սույն օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված հիփոթեքային վարկերը, և/կամ~~

~~4) կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված այլ ակտիվները:~~

Հոդված 6. Հիփոթեքային վարկերը

1. Հիփոթեքային վարկերը՝ կարող են հանդիսանալ ապահովման միջոց, միայն եթե համապատասխանում են հետևյալ պահանջներին՝

1) հիփոթեքի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, կամ հիփոթեքի առարկան Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող հողամասի կառուցապատման իրավունք է.

2) հիփոթեքը՝ առաջնային գրավ է.

3) ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառելու պահին հիփոթեքային վարկի՝ ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված գումարը չի գերազանցում այդ վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող՝ գրավադրված անշարժ գույքի մինչև զամբյուղում ներառելը գնահատված շուկայական արժեքի 70 տոկոսը: Եթե ապահովված պարտատոմսերի զամբյուղում գրանցված հիփոթեքային վարկի գումարը հետագայում գերազանցում է ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի (անշարժ գույքի) շուկայական արժեքի 85 տոկոսը, ապա թողարկողը պարտավոր է արժեքի 85 տոկոսը գերազանցող գումարի չափով տրամադրել լրացուցիչ ակտիվներ, ինչը կծառայի որպես լրացուցիչ գրավ, կամ հիվանդատասխան իրավական հիմքերի առկայության դեպքում նվազեցնել ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկի գումարը մինչև 85 տոկոսի: Լրացուցիչ ակտիվների տրամադրման դեպքում կանխիկ դրամական հոսքերը չեն հաշվեգրվում պարտատոմսեր ձեռքբերողների հաշիվներում՝ բացառությամբ թողարկողի անվճարունակության դեպքի: Սույն կետի կիրառման նպատակով, անշարժ գույքի գնահատված շուկայական արժեքը պետք է որոշվի սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի պահանջներին բավարարող գնահատողի կողմից կլիմ նույն հոդվածի 54-րդ մասում նշված ինդեքսների հիման վրա, ընդ որում՝ գնահատման հաշվետվությունը չի կարող ունենալ մեկ տարին գերազանցող վաղեմություն՝

ծեռնարկատիրական նպատակներով օգտագործվող անշարժ գույքի դեպքում, և՛ երեք տարին գերազանցող վաղեմություն՝ այլ անշարժ գույքի դեպքում:

4) Հիփոթեքային վարկի պայմանագրով նախատեսված է ստացված հիփոթեքային վարկի վաղաժամկետ մարման հնարավորություն՝ "Բնակարանային հիփոթեքային կրեդիտավորման մասին" Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դրույթներին համապատասխան:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված՝ հիփոթեքի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի գնահատումն ու վերագնահատումն իրականացվում է սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն:

~~3. Հողամասի կառուցապատման իրավունքի գրավով ապահովված հիփոթեքային վարկերը կարող են հանդիսանալ ապահովման միջոց և ընդգրկվել ապահովման միջոցների գամբյուղում, եթե հողամասի կառուցապատման իրավունքի ժամկետն առնվազն 10 տարով գերազանցում է այդ կառուցապատման իրավունքով ապահովված վարկի վերադարձման վերջնաժամկետը: Ընդ որում, հողամասի կառուցապատման իրավունքի գրավով ապահովված հիփոթեքային վարկերի արժեքը չի կարող գերազանցել ապահովման միջոցների գամբյուղում ներառված ակտիվների 20 տոկոսը: Ապահովման միջոցների գամբյուղում հիփոթեքային վարկերի տեսակների տեսակարար կշիռների առավելագույն չափերը սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ ակտով:~~

~~4. Ծեռնարկատիրական նպատակներով օգտագործվող անշարժ գույքով ապահովված և ապահովման միջոցների գամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկերը չեն կարող գերազանցել ապահովման միջոցների գամբյուղում ներառված բոլոր հիփոթեքային վարկերի մնացորդային արժեքի 10 տոկոսը: Բնակարանային և ծեռնարկատիրական նպատակներով օգտագործվող անշարժ գույքով ապահովված և ապահովման միջոցների գամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկերը չեն կարող գերազանցել ապահովման միջոցների գամբյուղում ներառված բոլոր հիփոթեքային վարկերի մնացորդային արժեքի 20 տոկոսը:~~

~~5. Կառուցապատվող հողամասերի, ինչպես նաև անավարտ շինությունների գրավով ապահովված և ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերի մնացորդային արժեքը չի կարող գերազանցել բոլոր ապահովման միջոցների 5 տոկոսը կամ թողարկողի սեփական կապիտալի կրկնակին:~~

~~6. Կառուցապատվող հողամասերի գրավով ապահովված և ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերի մնացորդային արժեքը չի կարող գերազանցել բոլոր ապահովման միջոցների 1 տոկոսը:~~

~~7. Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտով սահմանում է այն դեպքերը, երբ կենտրոնացված թողարկողի պարագայում սույն հոդվածի 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ մասերի պահանջները կիրառվում են միայն կենտրոնացված թողարկողի ծեռնարկային ապահովման գամբյուղի նկատմամբ:~~

~~8-4. Կենտրոնացված թողարկողի պարագայում, ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը կարող են հանդիսանալ ապահովման միջոց միայն այն դեպքում, երբ ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերով վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկը համապատասխանում է սույն հոդվածում նշված պահանջներին:~~

~~5. Թողարկողը պարտավոր է սույն հոդվածով սահմանված պահանջներին չհամապատասխանող հիփոթեքային վարկերը և ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը փոխարինել սույն հոդվածի պահանջներին բավարարվող հիփոթեքային վարկերով, ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերով կամ փոխարինող ակտիվներով և այդ մասին տեղեկացնել հսկողին: Սույն կետում նշված ակտիվների փոխարինումը պետք է կատարվի 30 օրվա ընթացքում սկսած այն օրվանից, երբ թողարկողին հայտնի է դարձել կամ պետք է հայտնի դառնար, որ փոխարինման ենթակա ակտիվները չեն համապատասխանում սույն հոդվածով սկսմանված պահանջներին:~~

Հոդված 7. Անշարժ գույքի գնահատումը և վերագնահատումը

1. Սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված՝ հիփոթեքի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի գնահատումն իրականացվում է "Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության մասին" Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համաձայն անշարժ գույքի գնահատման գործունեության իրականացնելու իրավունք ունեցող, տվյալ ոլորտում առնվազն 2 տարվա գործունեություն իրականացնող, ~~ինչպես նաև~~ և հիփոթեքային վարկի տրամադրման գործընթացում չընդգրկված և իր պատասխանատվության ռիսկի՝ առնվազն նվազագույն աշխատավարձի հինգհազարապատիկի չափով ապահովագրություն ունեցող գնահատողի կողմից:

2. Այն դեպքում, երբ անշարժ գույքի գնահատումը հնարավոր է իրականացնել մեկից ավելի գնահատման մեթոդներով, հիմք պետք է ընդունվի տարբեր մեթոդների կիրառմամբ ստացված արժեքներից նվազագույնը:

3. Հիփոթեքային պարտատոմսերում ներդրողների շահերի պաշտպանության անհրաժեշտությունից ելնելով Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտով սահմանում է լրացուցիչ պահանջներ հիփոթեքի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի գնահատված այն արժեքի նկատմամբ, որը թույլատրվում է ներառել ապահովման միջոցների զամբյուղում:

4. Ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող անշարժ գույքի վերագնահատումը պետք է իրականացվի առնվազն յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ անգամ, իսկ ձեռնարկատիրական նպատակներով օգտագործվող անշարժ գույքի դեպքում՝ յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ: Անկախ սույն մասում նշված ժամկետներից, ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի վերագնահատումը պետք է իրականացվի, եթե անշարժ գույքի շուկայում տեղի է ունեցել գների էական անկում, կամ ակնկալվում է, որ [այդպիսի անկում](#) տեղի կունենա ~~տվյալ գույքի գնի էական անկում~~: Գների անկումը համարվում է էական, եթե անշարժ գույքի արժեքն ավելի քան 10 տոկոսով նվազել է այդ անշարժ գույքի վերջին գնահատված շուկայական արժեքից: Անշարժ գույքի վերագնահատումը պետք է իրականացվի սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված պահանջներին բավարարող գնահատողի կողմից կամ [Կենտրոնական Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված մեթոդաբանությամբ կառուցված ~~սխեմի~~ անշարժ գույքի](#) գների ինդեքսի հիման վրա:

5. Ապահովման միջոցների զամբյուղի հսկողը պարտավոր է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով իրականացնել անշարժ գույքի գների պարբերական դիտարկումներ, և, եթե անշարժ գույքի շուկայում տեղի է ունեցել գների էական անկում, թողարկողից պահանջել վերագնահատել ապահովված միջոցների զամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող անշարժ գույքը:

Հոդված 8. Ապահովման միջոցների համարժեքությունը

1. Հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով չմարված պարտավորությունների գումարը պետք է ապահովված լինի համարժեք ապահովման միջոցներով՝ [Կենտրոնական Կենտրոնական](#) բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված պահի դրությամբ, ընդ որում՝

1) ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների անվանական արժեքների գումարային մեծությունը պետք է առնվազն հավասար լինի հիփոթեքային պարտատոմսերի անվանական արժեքների գումարային մեծությանը:

2) ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների դիմաց ստացվելիք գումարները պետք է առնվազն հավասար լինեն հիփոթեքային պարտատոմսերի դիմաց վճարվելիք գումարներին:

3) ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների գուտ ներկա արժեքը պետք է առնվազն 1 տոկոսով գերազանցի հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով բոլոր պարտավորությունների գուտ ներկա արժեքի գումարը:

2. Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանում է ապահովման միջոցներ հանդիսացող ակտիվների, ածանցյալ գործիքների և պարտավորությունների գուտ ներկա արժեքի հաշվարկման կարգը [ԵԿ](#) մեթոդները:

Հոդված 9. Ապահովման միջոցների [զամբյուղի տեսակները զամբյուղը](#) և ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման ծրագիրը

~~1. Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոցները կարող են ձևավորվել ստատիկ զամբյուղի կամ դինամիկ զամբյուղի տեսքով:~~

~~2. Ապահովված հիփոթեքային~~

1. [Հիփոթեքային](#) պարտատոմսերի թողարկման յուրաքանչյուր ծրագրի հիմքում պետք է դրված լինի ապահովման միջոցների առանձին զամբյուղ: Այդ զամբյուղում ներառված ապահովման միջոցները կարող են ուղղվել միայն տվյալ ~~ապահովված~~ հիփոթեքային ~~պարտատոմսերի~~ [պարտատոմսի](#) թողարկման ծրագրի շրջանակներում թողարկված ~~թողարկ~~ հիփոթեքային ~~պարտատոմսերից~~ [պարտատոմսից](#) ծագող պահանջների բավարարմանը՝ այդ պահանջների ծավալին համամասնորեն:

32. Թողարկողները պարտավոր են յուրաքանչյուր արժույթով արտահայտված ակտիվների

համար ունենալ (ստեղծել) ապահովման միջոցների առանձին զամբյուղ և այդ զամբյուղի հիման վրա թողարկել միայն նույն արժույթով արտահայտված հիփոթեքային պարտատոմսեր:

43. Թողարկողին արգելվում է.

1) թողարկել հիփոթեքային պարտատոմսեր, եթե դրանք ապահովված չեն սույն օրենքով սահմանված ապահովման միջոցներով.

2) տնօրինել ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ապահովման միջոցները, [բացառությամբ ակտիվների փոխարինման սույն օրենքով նախատեսված դեպքերի](#):

~~5. Ստատիկ, ինչպես նաև՝ դինամիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկողը~~ 4. Թողարկողը պարտավոր է վարել ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ակտիվներից ինչպես փաստացի ստացված, այնպես էլ՝ ակնկալվող դրամական հոսքերի ժամանակացույցը, որը, ի թիվս այլ տվյալների, պետք է ներառի տեղեկություններ վաղաժամկետ մարումների և կետանցված վճարումների մասին: Թողարկողը սույն կետում նշված ժամանակացույցը յուրաքանչյուր ամիս ներկայացնում է հսկողին՝ վերլուծություններ կատարելու նպատակով: Սույն կետով սահմանված ժամանակացույցում նշված դրամական հոսքերի մասին տեղեկությունները պետք է հնարավորություն ընձեռեն նույնականացնել այն ակտիվները, ներառյալ՝ հիփոթեքային վարկերը, փոխարինող ակտիվները և ածանցյալ գործիքները, որոնցից ստացվել են այդ դրամական հոսքերը:

5. Ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակնկալվող դրամական հոսքերի ժամանակացույցերը պետք է ներառեն կանխատեսումներ՝ չնախատեսված վճարումների, մասնավորապես՝ վաղաժամկետ մարումների, և հիփոթեքային վարկերով, ածանցյալ գործիքներով ու թողարկված պարտատոմսերով պարտավորությունների վաղաժամկետ կատարման մասով:

Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտով սահմանում է սույն կետում նշված կանխատեսումների իրականացման կարգ:

Հոդված 10. Մասնակից ~~թողարկողի~~ կազմակերպության ապահովման միջոցների զամբյուղը և կենտրոնացված թողարկողի ապահովման միջոցների զամբյուղը

1. Մասնակից ~~թողարկողները~~ կազմակերպությունները պետք է ստեղծեն սույն օրենքի 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ, ~~1513-րդ, 1614-րդ և 1715-րդ~~ հոդվածների պահանջները բավարարող ապահովման միջոցների զամբյուղ: Մասնակից ~~թողարկողների ապահովման միջոցների զամբյուղը պետք է ձևավորված լինի ստատիկ զամբյուղի տեսքով:~~ Մասնակից ~~թողարկող~~ կազմակերպությունը պարտավոր է իր ապահովման միջոցների զամբյուղին վերաբերող փաստաթղթերը և այլ տեղեկությունները հասանելի դարձնել կենտրոնացված թողարկողին՝ կենտրոնական կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով: ~~Մասնակից թողարկողներն իրավունք ունեն կենտրոնացված թողարկմանը որպես մասնակից կազմակերպություն ներգրավվելու չի սահմանափակում մասնակից կազմակերպության իրավունքը~~ սույն օրենքի պահանջներին համապատասխան թողարկել ~~իրենց՝ առանձնացված~~ ապահովման միջոցների այլ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր:

2. Կենտրոնացված թողարկողների կողմից ձևավորվող ապահովման միջոցների զամբյուղը կազմված է ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերից, ~~որոնք՝ ապահովված են մասնակից թողարկողների ապահովման միջոցների զամբյուղով,~~ փոխարինող ակտիվներից, ինչպես նաև՝ մասնակից ~~թողարկողների~~ կազմակերպությունների կողմից կենտրոնացված թողարկողին տրամադրված լրացուցիչ ապահովման միջոցներից: ~~Մասնակից թողարկողի սկսնկության դեպքում, այդ մասնակից թողարկողի կողմից ձևավորված ապահովման միջոցների զամբյուղում առկա ապահովման միջոցները ներառվում են Ընդ որում,~~ կենտրոնացված ~~թողարկողի ապահովման միջոցների զամբյուղում:~~ Ընդ որում, կենտրոնացված թողարկողների կողմից ձևավորվող ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի, փոխարինող և լրացուցիչ ակտիվների միջև հարաբերակցությունը և նշված բոլոր ակտիվների ծավալները պետք է համապատասխանեն սույն օրենքի 5-րդ և 8-րդ հոդվածների պահանջներին:

3. Մասնակից կազմակերպության սնանկության դեպքում, վերջինիս կողմից ձևավորված ապահովման միջոցների զամբյուղում առկա ապահովման միջոցները ներառվում են կենտրոնացված թողարկողի ապահովման միջոցների զամբյուղում:

4. Մասնակից կազմակերպության ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված, ինչպես

նվա՛ն՝ մասնակից թողարկողների կազմակերպությունների կողմից կենտրոնացված թողարկողին տրամադրված լրացուցիչ ապահովման միջոցների նկատմամբ կենտրոնացված թողարկողը ձեռք է բերում առաջնային բավարարում պահանջելու իրավունք՝ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով: **Կենտրոնացված թողարկողն իրավունք ունի համախմբել միայն այն ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը, որոնք ապահովված են սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսված՝ նույն տեսակի ապահովման միջոցների գամբյուղով:**

Հոդված 11. Ապահովման միջոցների ստատիկ գամբյուղին վերաբերող հատուկ դրույթներ

1. Ստատիկ գամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկողն իրավունք ունի ստատիկ գամբյուղի ձևավորման պահից մինչև կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված ժամկետի ավարտը, այդ ստատիկ գամբյուղում ներառել ապահովման միջոց հանդիսացող նոր հիփոթեքային վարկեր, և ավելացված հիփոթեքային վարկերի հիման վրա և դրանց արժեքին համաչափ թողարկել լրացուցիչ քանակությամբ հիփոթեքային պարտատոմսեր: Սույն կետում նշված՝ կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված ժամկետի ավարտից հետո ապահովման միջոցների գամբյուղում նոր ակտիվներ չեն կարող ներառվել:

2. Եթե ապահովման միջոցների ստատիկ գամբյուղում ներառված ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերը կամ դրանց մի մասը մարվել է, այդ թվում՝ ժամանակացույցով նախատեսված մարման կամ վաղաժամկետ մարման արդյունքում, ապա ակտը է մարվի նաև ստատիկ գամբյուղի հիման վրա թողարկված հիփոթեքային պարտատոմսերի համապատասխան մասը:

3. Ստատիկ գամբյուղի հիման վրա հիփոթեքային պարտատոմս թողարկողը պարտավոր է իր կառավարման վճարը նվազեցնելուց հետո հիփոթեքային վարկերի տոկոսավճարներից, ժամանակացույցով նախատեսված մարումներից և վաղաժամկետ մարումներից ստացված գումարներն ուղղել հիփոթեքային պարտատոմսերի մասնակի կամ ամբողջական մարմանը:

4. Եթե ստատիկ գամբյուղով ապահովված պարտատոմսերի ընդհանուր չմարված գումարը գերազանցում է այդ պարտատոմսերն ապահովող ստատիկ գամբյուղում հաշվառված ապահովման միջոցների արժեքը, ապա, ստատիկ գամբյուղում հաշվառված հիփոթեքային վարկերից ստացվող դրամական հոսքերը՝ սույն կետում նշված գերազանցող գումարի չափով, ակտը է համամասնորեն փոխանցվեն ներդրողներին:

5. Սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերում նշված սկզբունքներով հավաքագրված դրամական միջոցներն առնվազն եռամսյակը մեկ անգամ ակտը է բաշխվեն ներդրողների միջև համամասնության սկզբունքով:

6. Ստատիկ գամբյուղի հիման վրա հիփոթեքային պարտատոմս թողարկողն իրավունք ունի մարել պարտատոմսի անվանական արժեքը, եթե չմարված հիփոթեքային պարտատոմսի ծավալը պակաս է թողարկման ժամանակահատվածում թողարկված պարտատոմսերի առավելագույն ծավալի 10 տոկոսից, իսկ մարման ենթակա պարտատոմսերի չմարված արժեքը չի գերազանցում կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված չափը:

Հոդված 12. Ապահովման միջոցների դինամիկ գամբյուղին վերաբերող հատուկ դրույթներ

5. Ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակնկալվող դրամական հոսքերի ժամանակացույցերը ակտը է ներառեն կանխատեսումներ՝ չնախատեսված վճարումների, մասնավորապես՝ վաղաժամկետ մարումների, և հիփոթեքային վարկերով, ածանցյալ գործիքներով ու թողարկված պարտատոմսերով պարտավորությունների վաղաժամկետ կատարման մասով:

Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտով սահմանում է սույն կետում նշված կանխատեսումների իրականացման կարգը:

2. Թողարկողը պարտավոր է հաշվարկել և գնահատել ակտիվների ու պարտավորությունների համընդհանուր սպասվող ժամկետայնությունների միջև շեղումը և այդ մասին հաշվետվություն ներկայացնել հսկողին:

| ~~3. Դինամիկ գամբյուղով ապահովված~~ 6. Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերով ստանձնված պարտավորությունների կատարումը պետք է ցանկացած պահին ապահովված լինի համարժեք ապահովման միջոցներով՝ սույն օրենքի պահանջներին համապատասխան, և ակտիվների համընդհանուր ժամկետայնությունը պետք է գերազանցի պարտավորությունների համընդհանուր ժամկետայնությանն առնվազն 3 ամսով: Սույն կետում նշված՝ պարտավորությունների և ակտիվների համընդհանուր ժամկետայնության որոշման մեթոդաբանությունը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

| 47. Սույն հոդվածի 36-րդ մասում նշված պահանջների կատարման վերաբերյալ հաշվետվությունը պետք է ներկայացվի հսկողին առնվազն յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ անգամ: Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտով սահմանում է այն դեպքերը, երբ սույն մասում նշված հաշվետվությունը պետք է ներկայացվի ավելի հաճախակի:

| 58. Իրացվելիության մակարդակը պահպանելու նպատակով ընթացիկ կանխիկ դրամական ~~միջոցներն միջոցների~~ ու դրանց հավասարեցված ~~աժեթները, ինչպես նաև աժեթների և~~ ժամանակացույցով սահմանված զուտ կանխիկ դրամական ~~հոսքերի հոսքերի գումարը~~ չպետք է գումարային (կուտակային) հաշվարկով բացասական թիվ ~~կազմեն կազմի~~ առնվազն առաջիկա 90 օրերի ընթացքում:

| 62. Թողարկողը պարտավոր է ապահովման միջոցների ժամանակացույցով նախատեսված կամ վաղաժամկետ մարումներից ստացված միջոցները ներառել ապահովման միջոցների գամբյուղում՝ որպես փոխարինող ակտիվներ:

| 710. Սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են նաև կենտրոնացված թողարկողների նկատմամբ: Կենտրոնացված թողարկողն իրավունք ունի սույն հոդվածում նշված պահանջները տարածել նաև ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի նկատմամբ:

| Հոդված 1311. Ապահովման միջոցների հսկողի նշանակումը

1. Ապահովման միջոցների հսկողն անկախ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ է, որն իրականացնում է հիփոթեքային ~~պարտատոմսերի—սեփականատերերի~~ պարտատոմսերում մեղդողների շահերի պաշտպանությանն ուղղված հատուկ գործառնություններ: Ապահովման միջոցների հսկողին նշանակում է թողարկողը:

2. Ցանկացած թողարկող պետք է ունենա հսկող: Հսկողը թողարկողի հետ կնքված ծառայությունների մատուցման պայմանագրի հիման վրա իրականացնում է ապահովման միջոցների ռեզիստրի նկատմամբ հսկողությունը, ~~ապահովում հետևում~~ է ապահովման միջոցների՝ սույն օրենքով սահմանված ~~համարժեքությունը~~ համարժեքությանը հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով պարտավորություններին: Ապահովման միջոցների հսկողը կարող է հսկել միևնույն թողարկողի մեկ կամ մեկից ավելի ապահովման միջոցների գամբյուղները:

3. Հսկող կարող է հանդիսանալ՝

1) ֆիզիկական անձը, որը՝

ա) չունի դիտավորությամբ կատարված հանցագործությունների համար դատվածություն.

բ) դատարանի կողմից զրկված չէ ֆինանսական, բանկային, հարկային, մաքսային, առևտրային, տնտեսական, իրավական ոլորտներում պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից.

գ) սնանկ չի ձանաչվել, ինչպես նաև՝ չունի ժամկետանց պարտավորություններ.

դ) որակավորումը կամ մասնագիտական գիտելիքները համապատասխանում են Կենտրոնական բանկի սահմանած որակավորման և (կամ) մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներին, և ունի ~~կենտրոնական կենտրոնական~~ բանկի կողմից տրվել է որակավորման վկայական.

ե) որը չի գտնվում ժամանակավոր անազատության մեջ, կամ նրա նկատմամբ հայտարարված չէ հետախուզում.

զ) որը փոխկապակցված չէ թողարկողի հետ: Հսկողի և թողարկողի փոխկապակցությունը որոշվում է “Բանկերի և բանկային գործունեության մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածին համապատասխան:

2) իրավաբանական անձը, որն՝

ա) ունի սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետում նշված չափանիշներին բավարարող առնվազն մեկ աշխատակից և

բ) համապատասխանում է սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի “գ” և “զ” ենթակետերում նշված պահանջներին:

4. Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանում է հսկողի ղեկավարման կարգը և ~~(կամ)~~ մասնագիտական համապատասխանության չափանիշները:

| Հողված **1412**. Ապահովման միջոցների հսկողի պարտականություններն ու իրավունքները

| 1. Ապահովման միջոցների հսկողի հիմնական պարտականությունն է՝ ~~ապահովել~~ ի հետևել, որպեսզի՝

1) թողարկված հիփոթեքային պարտատոմսերը մշտապես ապահովված լինեն ապահովման միջոցներով՝ սույն օրենքով սահմանված պահանջներին համապատասխան,

2) մշտապես հնարավոր լինի նույնականացնել ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները, և, թողարկողի սնանկության դեպքում, այդ ակտիվներն առանձնացնել թողարկողի այլ ակտիվներից:

2. ~~Ապահովման միջոցների հսկողն~~ Հսկողն իր պարտականությունները կատարելիս պարտավոր է գործել բարեխղճորեն՝ ելնելով հիփոթեքային ~~պարտատոմսերի սեփականատերերի շահերից~~: ~~Հսկողն իր գործառույթներն իրականացնելու ընթացքում պարտավոր է թողարկողի կողմից հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման գործունեությունը կարգավորող օրենքների և այլ իրավական ակտերի խախտումների հայտնաբերման դեպքում դրանց մասին մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղյակ պահել կենտրոնական բանկին~~ պարտատոմսերում ներդրողների շահերից:

| 3. ~~Ապահովման միջոցների հսկողը~~ Հսկողը իրավասու է ցանկացած ժամանակ ստուգել թողարկողի կողմից վարվող փաստաթղթերը, ինչպես նաև ցանկացած ժամանակ պահանջել տեղեկություններ, որոնք վերաբերում են հիփոթեքային պարտատոմսերին և ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին:

| 4. ~~Ապահովման միջոցների հսկողը~~ Հսկողը պարտավոր է՝

1) նախքան ապահովման միջոցներն ապահովման զամբյուղում ներառելը ստուգել ապահովման միջոցների՝ համապատասխանությունը սույն օրենքի պահանջներին ~~և համապատասխանությունը~~ և հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով ստանձնելիք պարտավորություններին համարժեքությունը.

2) վերահսկել թողարկողի մոտ սույն օրենքի պահանջներին համապատասխան և հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով պահանջներին համարժեք չափով ապահովման միջոցների մշտական առկայությունը: Ապահովման միջոցների հսկողը, մասնավորապես, պետք է ուսումնասիրի ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված հիփոթեքային վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող անշարժ գույքի գնահատման հաշվետվությունները, և կարող է պահանջել, որպեսզի ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառվի տվյալ անշարժ գույքի գնահատված արժեքի միայն որոշակի տոկոսը.

3) ապահովման միջոցների ռեզիստորում ածանցյալ գործիքների՝ որպես ապահովման միջոց գիանցելուց անմիջապես հետո դրա մասին տեղեկացնել թողարկողի հետ այդ ածանցյալ գործիքներով գործարք կնքած բոլոր անձանց.

4) թողարկողի կողմից օրենքների և այլ իրավական ակտերի խախտման յուրաքանչյուր դեպքերի մասին անմիջապես տեղեկացնել կենտրոնական կենտրոնական բանկին:

5. Ապահովման միջոցների հսկողի պատասխանատվությունը սահմանափակված է հսկողի կողմից սույն օրենքով սահմանված գործառույթների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման դեպքերով: Մասնավորապես՝ հսկողը պատասխանատվություն չի կրում թողարկողի կողմից հիփոթեքային վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող անշարժ գույքի գնահատման ճշգրտության համար:

6. ~~Սույն հոդվածի, ինչպես նաև սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի դրույթները կիրառվում են նաև կենտրոնացված թողարկողի նկատմամբ: Հսկողի կողմից իր՝ սույն օրենքում նշված գործառույթները կատարելու նպատակով, թողարկողները պարտավոր են հսկողին տրամադրել բոլոր պահանջվող տեղեկությունները և փաստաթղթերը:~~

7. ~~Թողարկողը պարտավոր է հսկողի պահանջով 2 բանկային օրվա ընթացքում նրան տեղեկություններ տրամադրել ռեզիստորում գրանցված ակտիվների դիմաց ստացված գումարների, ինչպես նաև այդ ակտիվների հետ կապված ցանկացած փոփոխությունների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակություն ունենալ հիփոթեքային~~ պարտատոմսերի սեփականատերերի պարտատոմսերում ներդրողների համար:

7. Սույն հոդվածի, ինչպես նաև սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի դրույթները կիրառվում են նաև կենտրոնացված թողարկողի նկատմամբ: Հսկողի կողմից իր՝ սույն օրենքում նշված

[գործառնությունները կատարելու նպատակով, մասնակից կազմակերպությունները պարտավոր են հսկողին տրամադրել բոլոր պահանջվող տեղեկությունները և փաստաթղթերը:](#)

Հոդված 4513. Ապահովման միջոցների ռեզիստորը

1. Ապահովման միջոցների՝ Կենտրոնական բանկի կողմից կատարվող գրանցումը համարվում է պետական գրանցում, և ակտիվների նկատմամբ պահանջի իրավունքի որևէ այլ գրանցում չի պահանջվում: Կենտրոնական բանկի կողմից ապահովման միջոցների ցանկը գրանցելու պահից այդ ցանկում նշված ապահովման միջոցները, սույն օրենքի ուժով՝ համարվում են գրավադրված ի ապահովումը թողարկողի կողմից հիփոթեքային պարտատոմսերով ստանձնված պարտավորությունների կատարման: Ապահովման միջոցների ռեզիստորի վարման, այդ թվում՝ ռեզիստորում ներառման ենթակա տեղեկությունները Կենտրոնական բանկ ներկայացնելու և դրանց ծանոթանալու կարգը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով:

2. Ակտիվները կարող են հաշվառվել Կենտրոնական բանկի կողմից որպես ապահովման միջոց միայն այն պարագայում, եթե՝

1) ակտիվները բավարարում են սույն օրենքի 5-րդ և 6-րդ հոդվածներով սահմանված պահանջներին.

2) ակտիվների նկատմամբ պահանջի իրավունքը գրավադրված չէ:

3. Ածանցյալ գործիքները Կենտրոնական բանկի կողմից կարող են գրանցվել որպես ապահովման միջոցներ միայն, եթե այդ ածանցյալ գործիքները՝

1) ծառայելու են ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների և թողարկված հիփոթեքային պարտատոմսերի հետ կապված՝ թողարկողի ռիսկերի նվազեցման համար.

2) չեն ~~պահանջում, որպեսզի թողարկողի՝ պահանջում որպես այդ ածանցյալ գործիքներով ստանձնված պարտավորությունների կատարման՝ ապահովման՝ նպատակով գրավադրվեն ապահովություն գրավադրել~~ ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ակտիվները.

3) ~~բացառում են~~ թողարկողի անվճարունակության դեպքում ~~բացառվում է այդ գործարքի մյուս կողմի հետ տվյալ կամ այլ~~ ածանցյալ գործիքներով ~~թողարկողի կոնտրագենտների փոխադարձ պահանջների հաշվանցման հնարավորությունը՝ թողարկողի տվյալ կամ այլ ածանցյալ գործիքներով կոնտրագենտների նկատմամբ թողարկողի ունեցած պահանջների հետ.~~ և

4) թողարկողի անվճարունակության դեպքում շարունակում են մնալ ուժի մեջ:

4. Թողարկողի կողմից ակտիվները կարող են ներկայացվել ~~Կենտրոնական Կենտրոնական~~ բանկի գրանցման միայն հսկողի ~~կողմից~~՝ տրված համաձայնությամբ: Առանց հսկողի համաձայնության ~~և թույլտվության~~ ակտիվների գրանցումը ռեզիստորում համարվում է առջինը: Եթե հիփոթեքային պարտատոմսերը թողարկվել են կենտրոնացված թողարկողի կողմից, ապա ակտիվները կարող են ներկայացվել գրանցման մասնակից ~~թողարկողի կողմից~~ ~~կազմակերպության~~ կամ վերջինիս համաձայնությամբ՝ կենտրոնացված թողարկողի կողմից:

5. Մասնակից ~~թողարկողի կազմակերպության~~ անվճարունակության դեպքում վերջինիս կողմից առանձնացված՝ ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ակտիվների նկատմամբ ~~անվճարունակության «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հիման վրա կենտրոնացված թողարկողին վերապահված նախապատվության իրավունքն օրենքի ուժով գիանցվում է կենտրոնական Կենտրոնական~~ բանկում ակտիվների գրանցման հետ միաժամանակ:

6. Ակտիվն ապահովման միջոցների ռեզիստորից դուրս է գրվում՝

1) ակտիվի մարման, այդ թվում՝ ամորտիզացիայի կամ վաղաժամկետ մարման դեպքում.

2) այն դեպքում, երբ տվյալ ակտիվը ~~կենտրոնական Կենտրոնական~~ բանկի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորված մարմնի կողմից՝ «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 57-րդ հոդվածի 5-րդ մասի հիման վրա ընդունված կարգի համաձայն դասակարգվել է որպես ոչ ստանդարտ, կասկածելի կամ անհուսալի: և կամ

3) ակտիվի՝ սույն օրենքով սահմանված պահանջներին չհամապատասխանելու դեպքում:

7. Ակտիվը ապահովման միջոցների ռեզիստորից առանց փոխարինման կարող է դուրս գրվել,

եթե՝

1) ակտիվի դուրսգրումը չի հանգեցնում ապահովման միջոցների համարժեքության վերաբերյալ սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված կանոնների խախտմանը: [Լ](#)

2) ապահովման միջոցների ռեզիստրում մնացող ակտիվները համապատասխանում են սույն օրենքով սահմանված պահանջներին:

8. Ապահովման միջոցների ռեզիստրում գրանցված ակտիվները դուրս են գրվում ռեզիստրից միայն ապահովման միջոցների հսկողի գրավոր համաձայնությամբ և Կենտրոնական բանկի թիվյալությամբ [բացառությամբ ակտիվների մարման դեպքի](#):

9. Սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված հիմքերով ակտիվների դուրսգրման դեպքերում թողարկողը պարտավոր է ~~գուրսդուրս~~ գրված ակտիվները փոխարինել սույն օրենքի պահանջներին համապատասխանող այլ ակտիվներով ~~(ապահովման միջոցների դիմամիկ գանձյուղ) կամ գուրս գրված վարկի անվանական արժեքին համարժեք կանխիկ միջոցները համամասնությամբ բաշխել հիփոթեքային պարտատոմսերում ներդրողներին:~~

10. Ապահովման միջոցների ռեզիստրում առկա՝ ակտիվների գրավադրմանը վերաբերող տեղեկությունները հասանելի են բոլոր շահագրգիռ անձանց: Ապահովման միջոցների ռեզիստրում առկա այլ տեղեկությունները հասանելի են միայն [Կենտրոնական Կենտրոնական](#) բանկին, ապահովման միջոցների հսկողին, թողարկողին և հիփոթեքային կառավարչին: Կենտրոնական բանկը կարող է ռեզիստրում առկա որոշ տեղեկություններ տրամադրել նաև այլ անձանց, եթե դա անհրաժեշտ է ռեզիստրում գրանցված ակտիվների կրկնակի գրավադրումից խուսափելու համար: Սույն մասում նշված՝ ապահովման միջոցների ռեզիստրում առկա՝ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները կարող են տրամադրվել միայն օրենքով սահմանված կարգով:

Հոդված 1614. Ապահովման միջոցների ռեզիստրի բովանդակությունը

1. Ապահովման միջոցների ռեզիստրում պետք է ներառվեն ապահովման միջոցների վերաբերյալ հետևյալ տեղեկությունները.

1) անշարժ գույքի կամ հողամասի կառուցապատման իրավունքի դեպքում՝ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքները կամ կառուցապատման իրավունքը հավաստող՝ համապատասխան պետական մարմնի կողմից տրված փաստաթղթի համարը և տրման ամսաթիվը, կառուցապատման իրավունքի դեպքում՝ նաև այդ իրավունքի գործողության ժամկետը, անշարժ գույքի կամ կառուցապատման իրավունքով ծանրաբեռնված հողամասի հասցեն, անշարժ գույքի կամ կառուցապատման իրավունքի նկատմամբ գրանցված սահմանափակումների առկայության դեպքում՝ այդ սահմանափակումների մասին նշում.

2) հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ վարկային պայմանագրերի համարը և ամսաթիվը, վարկի գրանցման համար, վարկի նույնականացման համար, վարկի տրամադրման նպատակը, վարկի գումարը և արժույթը, վարկի մարման ժամանակացույցը և վերջնաժամկետը, տարեկան տոկոսադրույքը, մարման ժամկետը, վարկի ապահովման միջոց հանդիսացող անշարժ գույքի շուկայական արժեքը, վարկառուին նույնականացնող տվյալները.

3) ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի դեպքում՝ սույն մասի 2-րդ կետում նշված տեղեկությունները, ինչպես նաև՝ մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) անվճարունակության դեպքում վերջինիս կողմից առանձնացված՝ ապահովման միջոցների գանձյուղում ներառված ակտիվների նկատմամբ [անվճարունակության «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության](#) օրենքի հիման վրա կենտրոնացված թողարկողին վերապահված նախապատվության իրավունքի մասին նշում.

4) ածանցյալ գործիքների դեպքում՝ նշում ածանցյալ գործիքի տեսակի, անվանական արժեքի մասին, յուրաքանչյուր ածանցյալ գործիքին բնորոշ արժեքը (այսինքն՝ այն արժեքը, որը կստացվեր ածանցյալ գործիքով ունեցած իրավունքը տվյալ պահին իրականացնելու դեպքում), շուկայական արժեքը/գուտ ներկա արժեքը, ինչպես նաև՝ ածանցյալ գործիքով կոնտրագենտին նույնականացնող տվյալներ.

5) Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված այլ տեղեկություններ:

2. Կենտրոնական բանկը 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում գրանցում է ակտիվների ցանկը, եթե առկա է սույն օրենքի պահանջներին տվյալ ակտիվների համապատասխանության վերաբերյալ հսկողի գրավոր հավաստումը:

3. Հսկողն ակտիվների ցանկում կատարված ցանկացած [փոփոխությունների փոփոխության](#)

դեպքում պարտավոր է մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնել Կենտրոնական բանկին: Ակտիվների ցանկում կատարված փոփոխությունները հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում գրանցվում են Կենտրոնական բանկի կողմից, եթե առկա է սույն օրենքի պահանջներին տվյալ ակտիվների համապատասխանության վերաբերյալ հսկողի գրավոր հավաստումը:

Հոդված 1715. Ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների հետ կապված փաստաթղթերի պահպանումը

1. Ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին վերաբերող փաստաթղթերն երկու բնօրինակից կազմված լինելու դեպքում, այդ բնօրինակներից մեկը թողնվում է ի պահ թողարկողի մոտ, իսկ երկրորդ բնօրինակը՝ տրվում է ի պահ ապահովման միջոցների հսկողին՝ մինչև թողարկողի կողմից հիփոթեքային պարտատոմսերից ծագող բոլոր պարտավորությունների կատարումը: Եթե սույն մասում նշված փաստաթղթերը կազմված են միայն մեկ բնօրինակից, ապա այդ բնօրինակն ի պահ է թողնվում թողարկողի մոտ, պայմանով, որ վերջինս առանց հսկողի համաձայնության չի փոփոխի, փոխարինի կամ անվավեր դարձնի այդ փաստաթղթերը: Կենտրոնացված թողարկողի պարագայում ապահովման միջոցների հսկողը պետք է հնարավորություն ունենա ծանոթանալու բոլոր մասնակից ~~թողարկողների~~ կազմակերպությունների ապահովման միջոցներին վերաբերող փաստաթղթերի բնօրինակներին:

2. Հսկողն այլ անձանց տրամադրում է կամ թողարկողին թույլատրում է այլ անձանց տրամադրել ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին վերաբերող փաստաթղթերի բնօրինակները, եթե՝

1) այդ փաստաթղթերը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ թողարկողի կողմից ենթակա են տրամադրման այլ անձի.

2) դա անհրաժեշտ է, թողարկողի կողմից ակտիվի նկատմամբ պահանջի իրավունքն իրականացնելու համար:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերում հսկողը, անձի գրավոր դիմումի հիման վրա, երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում անձին է տրամադրում կամ թողարկողին թույլատրում է տրամադրել ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին վերաբերող փաստաթղթերի բնօրինակները:

Հոդված 1816. Թողարկողի գործունեության հրապարակայնությունը

1. Թողարկողը պարտավոր է կազմել, կենտրոնական կենտրոնական բանկ ներկայացնել և իր ինտերնետային տնային էջում հրապարակել սույն օրենքով սահմանված կարգով հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման առնչությամբ կազմված ամսական հաշվետվություններ, որոնց ձևը, ներկայացման և հրապարակման կարգը և ժամկետները սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով: Ամսական հաշվետվությունները պետք է ներառեն տեղեկություններ գամբլուդում ներառված հիփոթեքային վարկերի, այդ վարկերի գրավի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի, կենտրոնացված թողարկման դեպքում՝ նաև ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերի, դրանցով վերաֆինանսավորված վարկերի և վերջիններիս գրավի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքի, ինչպես նաև փոխարինող ակտիվների վերաբերյալ: Ընդ որում յուրաքանչյուր ակտիվի մասով հաշվետվությունը պետք է ներառի հետևյալ տեղեկությունները՝

1) տեղեկություններ գրավի առարկա անշարժ գույքի մասին.

- ա. գույքի տեսակը
- բ. գույքի արժեքը
- գ. օգտագործման նպատակը
- դ. գույքի գտնվելու վայրը.

2) տեղեկություններ ակտիվների մասին.

ա. ապահովման միջոցներն ըստ անվանական գումարի, վարկի գումարի և գույքի արժեքի հարաբերակցության, մարման ժամկետի, ակնկալվող ժամկետայնության, տրամադրման պահից մինչև հաշվետվության հրապարակման պահին անցած ժամկետի, արժեկտրոնի, լողացող տոկոսով վարկերի դեպքում՝ հղման տոկոսադրույքի, տարածաշրջանի, վարկի նպատակի և

գրավի տեսակի.

բ. հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբողջովին կամ մասնակիորեն մարված ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների քանակն ու ծավալը

գ. հաշվետու ժամանակաշրջանում փոխարինված ակտիվների քանակն ու ծավալը.

դ. հաշվետու ժամանակաշրջանում ակտիվների՝ ըստ քանակի ու ծավալի փոխարինման պատճառը.

ե. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չփոխարինված այն վարկերի ծավալը, որոնց ապահովման միջոց/ գույքի արժեք հարաբերակցությունը գերազանցում է 85%-ը:

~~Համապատասխան դրամական միջոցների հաշվի մնացորդը:~~

զ. հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ապահովման միջոցների զամբյուղին ավելացրած ակտիվների քանակը և ծավալը.

է. Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված մեթոդաբանությանը համապատասխան որոշված՝ ակտիվների զուտ ներկա արժեքը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում.

ը. ակտիվների զուտ ներկա արժեքի փոփոխությունը՝ համեմատած տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանին նախորդող ժամանակաշրջանի հետ:

3) տեղեկություններ ածանցյալ գործիքների մասին.

ա. ածանցյալ գործիքների տեսակները.

բ. ածանցյալ գործիքի յուրաքանչյուր տեսակով պայմանագրային գումարը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ.

գ. յուրաքանչյուր տեսակի ածանցյալ գործիքին բնորոշ արժեքը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ.

դ. Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված մեթոդաբանությանը համապատասխան որոշված՝ ածանցյալ գործիքներին բնորոշ արժեքի հանրագումարի փոփոխությունը՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանին նախորդող հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա նկատմամբ.

ե. ածանցյալ գործիքների զուտ ներկա արժեքի փոփոխությունը՝ համեմատած տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանին նախորդող հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա հետ:

4) տեղեկություններ պարտավորությունների մասին.

ա. ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին տեղեկություններ՝ դասակարգված ըստ հիփոթեքային պարտատոմսերի մարման ժամկետի (վաղաժամկետ մարում պահանջելու իրավունք նախատեսող պարտատոմսերի դեպքում՝ ըստ առաջին հետկանչման օրվա և տվյալ օրվա միջև ընկած ժամկետի), հիփոթեքային պարտատոմսերի տեսակի (ֆիքսված կամ լողացող), վճարման ենթակա արժեկտրոնի և ժամկետայնության.

բ. Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված մեթոդաբանությանը համապատասխան որոշված՝ ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի զուտ ներկա արժեքը

5) տեղեկություններ ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման մասին.

ա. ապահովման միջոցների անվանական թեստը, ապահովման միջոցների եկամտաբերության թեստը, ակտիվների և պարտավորությունների համընդհանուր սպասվող ժամկետայնությունների միջև շեղման հաշվարկը, ակտիվների ու պարտավորությունների զուտ ներկա արժեքների հարաբերակցությունը.

6) Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված այլ տեղեկություններ: ~~Սույն մասում նշված հաշվետվությունների ձևը և ձևաչափը սահմանվում է կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով:~~

~~2. Ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր թողարկողները պարտավոր են սույն հոդվածի առաջին մասով սահմանված տեղեկությունները ներկայացնել հղում կատարելով զամբյուղում առկա ակտիվների առանձին ենթախմբերին, ընդ որում՝ այդ թողարկողների նկատմամբ չեն կիրառվում սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի (գ) և (ը) ենթակետերի, ինչպես նաև՝ 2-րդ, 3-րդ և 4-րդ կետի պահանջները: Դիմամիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր թողարկողները~~

2. Թողարկողները պարտավոր են սույն հոդվածի առաջին մասով սահմանված տեղեկությունները ներկայացնել՝ հղում կատարելով ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերի և փոխարինող ակտիվների ամենավերջին դիմամիկ զամբյուղին: Կենտրոնական բանկը կարող է դիմամիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմս

թիղարկողներից պահանջել, որ վերջիններս տեղեկատվությունը տարանջատեն ըստ ~~դինամիկ~~ զամբյուղում առկա հիփոթեքային վարկերի առանձին ենթախմբերի (ըստ հիփոթեքային վարկերի տրամադրման սկզբնաժամկետի և այլն.):

3. Մասնակից ~~թողարկողները կազմակերպությունները~~ պարտավոր են նաև կենտրոնացված թողարկողին տրամադրել յուրաքանչյուր վարկի հետ կապված՝ ժամանակացույցով նախատեսված և փաստացի դրամական հոսքերի մասին տեղեկություններ, ինչպես նաև՝ այլ տեղեկություններ, որոնք անհրաժեշտ են ~~կենտրոնական կենտրոնացված~~ թողարկողի կողմից սույն օրենքով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար: Կենտրոնական ~~բանկն՝ իր քանկը~~ նորմատիվ իրավական ակտով կարող է ~~սահմանվել սահմանել~~ սույն մասում նշված տեղեկությունները տրամադրելու կարգ:

4. Սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են նաև կենտրոնացված թողարկողների նկատմամբ: Կենտրոնացված թողարկողները պարտավոր են նաև հրապարակել մասնակից ~~թողարկողների կազմակերպությունների~~ ցանկը, ինչպես նաև՝ ապանույնականացված տեղեկություններ առանձին մասնակից ~~թողարկողների կազմակերպություններին~~ վերաբերող ապահովման միջոցների զամբյուղի ծավալի մասին: Այն տեղեկությունները, որոնք կարող են նույնականացնել առանձին մասնակից ~~թողարկողների կազմակերպություններին~~ պատկանող ապահովման միջոցների զամբյուղի ծավալը կամ կառուցվածքը, կարող են հրապարակվել միայն այդ մասնակից ~~թողարկողի կազմակերպության~~ համաձայնությամբ:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՈՒՄԸ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 1917. Ապահովված պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը և թողարկման պայմանները

1. Թողարկողը հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման յուրաքանչյուր ծրագրի համար պարտավոր է հրապարակել ազդագիր, որը պետք է համապատասխանի «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի պահանջներին: Թողարկման ծրագրի ազդագիրը պետք է պարունակի, մասնավորապես, իրավական, ֆինանսական և այլ էական տեղեկություններ՝

- 1) թողարկողի մասին,
- 2) Կենտրոնացված թողարկողի դեպքում՝ տեղեկություններ բոլոր մասնակից ~~թողարկողների կազմակերպությունների~~, ինչպես նաև՝ կենտրոնացված թողարկողի մասին.
- 3) ապահովման միջոցների հսկողի մասին.
- 4) թողարկման ծրագրի ընդհանուր բնութագրի մասին՝ հատկանշելով դրա ծավալը, ակտիվների տեսակները, ~~ինչպես նաև՝ սույն օրենքի 6-րդ և 7-րդ հոդվածների համաձայն թողարկվող ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի տեսակները,~~
- 5) թողարկման ծրագրի շրջանակում վարկավորման մեխանիզմների, ինչպես նաև ծրագրի այլ նշանակալից առանձնահատկությունների մասին, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ թողարկվող հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովվածության վրա.
- 6) ~~սույն օրենքի 11-րդ հոդվածում նշված սկզբունքներով հավաքագրված դրամական միջոցներն ներդրողների միջև բաշխելու հաճախականության և հերթականության մասին, եթե բաշխման հաճախականությունը և հերթականությունը տարբերվում են սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշվածից:~~

2. Ծրագրի շրջանակում հիփոթեքային պարտատոմսերի յուրաքանչյուր առանձին թողարկման համար պետք է հրապարակվեն նաև այդ թողարկման պայմանները, որտեղ նկարագրվում են տվյալ թողարկման հիփոթեքային պարտատոմսերի էական հատկանիշները: ~~Րացի՝ այդ, թողարկման ծրագրի շրջանակներում ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի տվյալ թողարկման պայմանները պետք է առնվազն ներառեն.~~

- 1) վարկի տրամադրման պահից մինչև հիփոթեքային պարտատոմս թողարկելու պահն ընկած ժամկետը.
- 2) վարկի տոկոսադրույքը՝ ըստ վաղաժամկետ մարման տեսակների և տոկոսադրույքի ճշգրտման մեխանիզմների.
- 3) վարկի ապահովման միջոցների (գրավի) տեսակները, գրավի արժեքը, վարկ/գրավ հարաբերակցությունը վարկի տրամադրման և հիփոթեքային պարտատոմսի թողարկման պահին.
- 4) վարկի տրամադրման պահից մինչև հիփոթեքային պարտատոմսի թողարկման պահը

սվյալ վարկի դասակարգումը:

3. Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով կարող է սահմանել մանրամասն պահանջներ սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված թողարկման ծրագրի ազդագրի և 2-րդ մասում նշված թողարկման պայմանների նկատմամբ, այդ թվում՝ դրանց մեջ ներառման ենթակա տեղեկությունների և դրանց հրապարակման ընթացակարգերի վերաբերյալ:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված թողարկման ծրագրի ազդագրի գրանցումը, ինչպես նաև դրանում փոփոխությունները և լրացումներն իրականացվում են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով: Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված թողարկման պայմանների նկատմամբ կիրառվում են **Կենտրոնական Կենտրոնական** բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված գրանցման պարզեցված ընթացակարգեր:

| Հոդված 2018. Հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով պարտավորությունների կատարումը

1. Թողարկողի կողմից հիփոթեքային **պարտատոմսերի սվիականատերերի պարտատոմսերում ներդրողների** նկատմամբ պարտավորությունները պետք է կատարվեն՝ անկախ ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների գծով պարտապանների կողմից թողարկողի նկատմամբ պարտավորությունների կատարումից:

2. Հիփոթեքային պարտատոմսերի մարումը, իսկ նախատեսված լինելու դեպքում՝ նաև վաղաժամկետ մարումը, իրականացվում է ազդագրով կամ թողարկման պայմաններով սահմանված կարգով:

| Հոդված 2119. Հիփոթեքային պարտատոմսերի ռեեստրի վարումը և պահառությունը

1. Հիփոթեքային պարտատոմսերի ռեեստրի վարման և պահառության գործառույթներն իրականացնում է **Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական դեպոզիտարիան**:

2. Կենտրոնական դեպոզիտարիան պարտավոր է Կենտրոնական բանկի պահանջով՝ ակահանջը ներկայացնելու օրվանից **երկու հինգ** աշխատանքային օրվա ընթացքում, վերջինիս տրամադրել տեղեկություններ հիփոթեքային պարտատոմսերի անվանատերերի կամ սվիականատերերի վերաբերյալ՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

Գ Լ ՈՒ Խ 4

ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՆԿԱՏՄԱԲ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

| Հոդված 2220. Թողարկողի նկատմամբ վերահսկողությունը

1. Հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման գործունեության և թողարկողի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը պատկանում է **Կենտրոնական Կենտրոնական** բանկին: Կենտրոնական բանկը վերահսկողություն է իրականացնում ինչպես կենտրոնացված թողարկողի, այնպես էլ՝ մասնակից **թողարկողների կազմակերպությունների** գործունեության նկատմամբ:

2. Հիփոթեքային պարտատոմսերի թողարկման գործունեության և թողարկողի նկատմամբ վերահսկողությունը **Կենտրոնական Կենտրոնական** բանկն իրականացնում է սույն օրենքին և «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին», «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Վարկային կազմակերպությունների մասին», «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին», «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին համապատասխան:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ ԵՎ ԱՊԱՀՐՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

| Հոդված 2321. Հիփոթեքային կառավարչի նշանակումը և ազատումը

1. Թողարկողի բանկային կամ վարկային կազմակերպության գործունեության լիցենզիան ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչելու, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից թողարկողի

անվճարունակության մասին որոշման կամ դատարանի կողմից սնանկության մասին որոշման կկայացման պահից ([այսուհետ՝ անվճարունակության դեպք](#)) ապահովման միջոցների ռեզիստորում գրանցված ակտիվների կառավարման նպատակով Կենտրոնական բանկը նշանակում է հիփոթեքային կառավարիչ (այսուհետ՝ կառավարիչ): Բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կենտրոնացված թողարկողը հայտարարվել է անվճարունակ կամ գրկվել է հիփոթեքային պարտատոմսեր թողարկելու իրավունքից, կենտրոնացված թողարկողը պետք է [կենտրոնական կենտրոնական](#) բանկի կողմից ընտրվի որպես անվճարունակ ճանաչված մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) կառավարիչ, եթե կենտրոնացված թողարկողն ունի առնվազն մեկ աշխատակից, ով համապատասխանում է սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերում նշված պահանջներին:

2. Կառավարչի նշանակման մասին Կենտրոնական բանկի որոշումն ուժի մեջ է մտնում ընդունման պահից և երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում ենթակա է հրապարակման առնվազն երկու հազար տպաքանակ ունեցող մամուլով և Կենտրոնական բանկի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

3. Կառավարիչը պետք է ունենա համապատասխան որակավորման վկայական, որը տրվում է Կենտրոնական բանկի կողմից: Կառավարչի որակավորման կարգը, նրանց ներկայացվող պահանջները, վկայականների տրման և դրանց գործողության դադարման կարգն ու պայմանները սահմանում է Կենտրոնական բանկը:

4. Կառավարիչը և «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն նշանակված թողարկողի ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարը և (կամ) անդամները և (կամ) լուծարային կառավարիչը և (կամ) լուծարային հանձնաժողովը պետք է լինեն տարբեր անձինք:

5. Կառավարիչը կառավարում է ապահովման միջոցներ հանդիսացող ակտիվները՝ ելնելով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերում ներդրողների շահերից (ֆիդուցիար պարտականություն): Կառավարչի կողմից պարտականությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու դեպքում Կենտրոնական բանկը ազատում է նրան կառավարչի պարտականությունների կատարումից: Կենտրոնական բանկի՝ սույն մասում նշված որոշումը երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում ենթակա է հրապարակման առնվազն երկու հազար տպաքանակ ունեցող մամուլով և Կենտրոնական բանկի պաշտոնական ինտերնետային կայքում: Կենտրոնական բանկի՝ սույն մասում նշված որոշումը կառավարչի կողմից կարող է բողոքարկվել դատական կարգով, եթե այն կայացվել է սույն օրենքի խախտմամբ: Որոշման բողոքարկումը չի կասեցնում այդ որոշման գործողությունը գործի ողջ դատական քննության ընթացքում:

| Հոդված 2422. Կառավարչի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Կառավարչի իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանվում են սույն օրենքով և «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

2. Կառավարիչն իրավունք ունի թողարկողի բանկային կամ վարկային կազմակերպության գործունեություն իրականացնելու լիցենզիան անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու պահից մինչև երեք ամիս ժամանակահատվածով դադարեցնել հիփոթեքային [պարտատոմսերի սեփականատերերին պարտատոմսերում ներդրողներին](#) կամ մասնակից [թողարկողներին կազմակերպություններին](#) վճարումներ կատարելը: Ընդ որում՝ սույն մասում նշված դեպքում վճարումների դադարեցումը չի համարվում թողարկողի կողմից պարտավորությունների խախտում: Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերում ներդրողների շահերի պաշտպանության անհրաժեշտությունից ելնելով, Կենտրոնական բանկը կարող է կառավարչի՝ սույն մասում նշված իրավունքն երկարացնել լրացուցիչ մինչև երեք ամիս ժամկետով:

3. Թողարկողի բանկային կամ վարկային կազմակերպության գործունեություն իրականացնելու լիցենզիան անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու պահից կառավարիչը պետք է ապահովի, որպեսզի ապահովության միջոցների գծով ստացվող վճարումներն առանձնացվեն թողարկողի այլ ակտիվներից և հաշվառվեն հատուկ այդ նպատակով վարվող հաշվեհամարներում: Կառավարիչը կարող է որոշում կայացնել, որպեսզի թողարկողը շարունակի իրականացնել ապահովման միջոց հանդիսացող հիփոթեքային վարկերի

սպասարկում` համապատասխան հատուցման դիմաց: Կառավարիչը կարող է գանձել իր կողմից որպես կառավարիչ մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները` [կենտրոնական կենտրոնական](#) բանկի կողմից նշված սահմանափակումներով:

~~4. Ստատիկ զամբյուղով ապահովված պարտատոմսերի դեպքում կառավարիչը կարող է ամբողջովին դադարեցնել կանխիկ գումարի տրամադրումը ներդրողներին և հատուկ դրամական հաշիվ բացել ակտիվների տնօրինման, դրանց հետ կապված հարցերի կարգավորման և վերածնակերպումների նպատակով` հաշվի առնելով կենտրոնական բանկի կողմից դրված սահմանափակումները: Մնացած կանխիկ միջոցները պետք է բաշխվեն ներդրողների միջև` համամասնության սկզբունքով:~~

Հոդված **2523.** Մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) անվճարունակությունը

1. Մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) անվճարունակության դեպքում, վերջինիս այն ակտիվները, որոնք ապահովում են կենտրոնացված թողարկողի կողմից այդ մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) տրամադրված ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը, պետք է առանձնացվեն անվճարունակ ճանաչված մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) այլ ակտիվներից և պարտավորություններից` «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

2. Մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#) անվճարունակության դեպքում, վերջինիս այն ակտիվները, որոնք ապահովում են կենտրոնացված թողարկողի կողմից այդ մասնակից [թողարկողի կազմակերպությանը](#) տրամադրված ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը, կարող են գրանցվել կենտրոնացված թողարկողի անունով կամ` վերջինիս հայեցողությամբ, փոխանցվել այլ` անվճարունակ չճանաչված թողարկողին, ներառյալ` մասնակից [թողարկողի կազմակերպության](#):

Հոդված **2624.** Կենտրոնացված թողարկողի անվճարունակությունը

1. Կենտրոնացված թողարկողի անվճարունակության դեպքում ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը, փոխարինող ակտիվները և այլ ապահովման միջոցները առանձնացվում են կենտրոնացված թողարկողի մյուս ակտիվներից ու պարտավորություններից` «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով: Առանձնացված ակտիվները կառավարվում են կառավարչի կողմից:

2. Կենտրոնացված թողարկողի անվճարունակության դեպքում վերջինիս կողմից թողարկված հիփոթեքային [պարտատոմսերի սեփականատերերը](#)–[նախապատվություն](#) [պարտատոմսերում ներդրողները](#) [նախապատվություն](#) ունեցող պահանջի իրավունք են ստանում:

1) ապահովման միջոցների զամբյուղում ընդգրկված վերաֆինանսավորման վարկերի և այդ վարկերից բխող ցանկացած դրամական հոսքերի [նկատմամբ](#): ~~Կենտրոնացված թողարկողի անվճարունակության դեպքում վերջինիս կողմից թողարկված հիփոթեքային պարտատոմսերի սեփականատերերը ձեռք են բերում նաև նախապատվություն ունեցող պահանջի իրավունք մասնակից թողարկողների նկատմամբ, և~~

2) [մասնակից կազմակերպությունների](#) այն ակտիվների նկատմամբ, որոնք ապահովում են անվճարունակ ճանաչված կենտրոնացված թողարկողի կողմից այդ մասնակից [թողարկողների կազմակերպությունների](#) տրամադրված ապահովված վերաֆինանսավորման վարկերը:

3. Անվճարունակ ճանաչված կենտրոնացված թողարկողի ապահովման միջոցների զամբյուղում ներառված ակտիվները և դրանց գծով ստացվող բոլոր դրամական հոսքերը կարող են օգտագործվել միայն կենտրոնացված թողարկողի հիփոթեքային [պարտատոմսերի սեփականատերերի](#) [պարտատոմսերում ներդրողների](#) [ի](#) պահանջների բավարարման նպատակով, և կենտրոնացված թողարկողի այլ պարտատերերը չեն կարող ներկայացնել որևէ պահանջ նշված ակտիվների նկատմամբ:

Հոդված **2725.** Պատասխանատվությունը

1. Մասնակից [թողարկողների կազմակերպությունների](#) պատասխանատվությունը կենտրոնացված թողարկողի նկատմամբ սահմանափակվում է կենտրոնացված թողարկողի

կողմից տրամադրված ապահովված հիփոթեքային վարկերի դիմաց համապատասխան ապահովում տրամադրելու և այդ վարկերով ստանձնված պարտականությունները պատշաճ կատարելու պարտականությամբ, ինչը հնարավորություն կտա կենտրոնացված թողարկողին թողարկել հիփոթեքային պարտատոմսեր սույն օրենքով սահմանված կարգով: Կենտրոնացված թողարկողի և մասնակից **թողարկողի կազմակերպության** միջև կնքված պայմանագրով մասնակից **թողարկողի կազմակերպության** վրա կարող է դրվել լրացուցիչ պատասխանատվություն՝ կենտրոնացված թողարկողի հիփոթեքային **պարտատոմսերի սեփականատերերի պարտատոմսերում ներդրողների** շահերի լիարժեք պաշտպանության լրացուցիչ երաշխիքներ ստեղծելու նպատակով:

| Հոդված **2826.** Անբավարարությունը

| 1. Մասնակից **թողարկողի կազմակերպության** և/կամ որպես թողարկող հանդես եկող կենտրոնացված թողարկողի նկատմամբ հիփոթեքային պարտատոմսերից ծագող բոլոր պահանջների բավարարման համար ապահովման միջոցների անբավարարության դեպքում, չբավարարված պահանջները «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի իմաստով համարվում են չապահովված:

| Հոդված **2927.** Թողարկողի անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում հիփոթեքային պարտատոմսերի գծով պարտավորությունների կատարումը

1. Թողարկողի (այդ թվում՝ կենտրոնացված թողարկողի կամ մասնակից **թողարկողի կազմակերպության**) անվճարունակության և/կամ սնանկության դեպքում, ապահովման միջոցների կառավարումը և հիփոթեքային պարտատոմսերից ծագող պարտավորությունների կատարումն իրականացվում է սույն օրենքով և «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ՕՐԵՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԽԱՆՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

| Հոդված **3028.** Օրենսդրության խախտումները

1. Կենտրոնական բանկը կարող է թողարկողի և(կամ) նրա ղեկավարի(ղեկավարների) և(կամ) կառավարչի նկատմամբ պատասխանատվության միջոցներ կիրառել, եթե՝

- 1) ռեզիստորում ներառված տեղեկությունները թերի են կամ անարժանահավատ.
- 2) խախտվել են ապահովման միջոցների՝ սույն օրենքով սահմանված համարժեքությունը, ինչպես նաև ապահովման միջոցների կազմին ներկայացվող պահանջները.
- 3) խախտվել են սույն օրենքով սահմանված հաշվետվությունների ներկայացման և հրապարակման կարգը, ժամկետները և պայմանները, և/կամ այդ փաստաթղթերում ներկայացվել են կեղծ կամ անարժանահավատ տվյալներ.
- 4) թողարկողը չի բացահայտել սույն օրենքով բացահայտման ենթակա տեղեկատվությունը.
- 5) թողարկողը չի կատարել Կենտրոնական բանկի՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով տված հանձնարարականը.
- 6) խախտվել են սույն օրենքի, դրա հիման վրա ընդունված այլ նորմատիվ իրավական ակտերի, ինչպես նաև թողարկողի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

| Հոդված **3129.** Օրենսդրության խախտումների համար կիրառվող պատասխանատվության միջոցները

| 1. Սույն օրենքի **3028**-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում Կենտրոնական բանկը թողարկողի և նրա ղեկավարի նկատմամբ կիրառում է պատասխանատվության հետևյալ միջոցները՝

- 1) նախազգուշացում և խախտումը վերացնելու հանձնարարական.

2) տուգանք.

3) ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկում:

2. Պատասխանատվության միջոցները կիրառվում են «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսվող պատասխանատվության միջոցների կիրառումը թողարկողին և նրա ղեկավարներին չի ազատում այլ օրենքներով, այլ իրավական ակտերով և պայմանագրերով նախատեսված պատասխանատվությունից:

4. Կենտրոնական բանկը կարող է օրենքների կամ իրավական այլ ակտերի յուրաքանչյուր խախտման համար թողարկողի և (կամ) նրա ղեկավարի նկատմամբ միաժամանակ կիրառել նախազգուշացում՝ խախտումները վերացնելու և (կամ) ապագայում նման խախտումը կանխելու ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարականով, և (կամ) տուգանք՝ թողարկողի կամ նրա ղեկավարի նկատմամբ, և (կամ) թողարկողի ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկում:

5. Կենտրոնական բանկը պարտավոր է թողարկողի, նրա ղեկավարի կամ պատասխանատու անձի նկատմամբ սույն հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոց (միջոցներ) կիրառելու մասին որոշումը հրապարակել իր ինտերնետային տնային էջում՝ [օրենքով սահմանված կարգով](#):

| Հոդված **3230**. Նախազգուշացումը և խախտումները վերացնելու հանձնարարականը

1. Նախազգուշացմամբ արձանագրվում է թույլ տված խախտումը և խախտում թույլ տված թողարկողը տեղեկացվում է խախտման անթույլատրելիության մասին:

2. Նախազգուշացումը նախատեսում է նաև թույլ տված խախտումը Կենտրոնական բանկի՝ սահմանած ժամկետում վերացնելու և (կամ) ապագայում նման խախտումը կանխելու ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարական և (կամ) թողարկողի կողմից կնքվող որոշակի գործարքների, գործառնությունների դադարեցում, դրանց պայմանների փոփոխություն: Հանձնարարականի կատարումը պարտադիր է նախազգուշացում ստացած թողարկողի համար:

3. Նախազգուշացումը, որպես պատասխանատվության միջոց կարող է կիրառվել սույն օրենքի [3028](#)-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքերից յուրաքանչյուրի արևայության դեպքում:

| Հոդված **3331**. Տուգանքը

1. Տուգանքը, որպես պատասխանատվության միջոց կարող է կիրառվել սույն օրենքի 31-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքերից յուրաքանչյուրի արևայության դեպքում, եթե թողարկողի մոտ ստեղծված իրավիճակի շտկման նպատակով վերահսկողական միջոցառումների (ինչպիսիք են թողարկողի հետ հանդիպումը, նամակագրությունը, բացատրական աշխատանքները) իրականացման և (կամ) սույն օրենքի [3129](#)-րդ հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոցների կիրառման արդյունքում չեն վերացվել կամ չեն կարող վերացվել այդ խախտումները և (կամ) դրանց պատճառները: Այդ դեպքում տուգանք նշանակելու մասին որոշումով՝

1) պետք է հիմնավորվի, որ տվյալ խախտման (խախտումների) համար թողարկողի մոտ ստեղծված իրավիճակի շտկման նպատակով վերահսկողական միջոցառումների իրականացման և (կամ) սույն օրենքի [3129](#)-րդ հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոցի կիրառման արդյունքում թողարկողը չի իրականացրել անհրաժեշտ և արդյունավետ քայլեր խախտումների վերացման ուղղությամբ.

2) տուգանքի նշանակումը պետք է համապատասխանի խախտման (խախտումների) բնույթին և չպետք է հիմնված լինի խտրական դատողությունների վրա:

2. Յուրաքանչյուր խախտման համար թողարկողի նկատմամբ նշանակված տուգանքի չափը չի կարող գերազանցել նրա կանոնադրական կապիտալի 1 տոկոսը:

3. Տուգանքի գումարի չափը չպետք է հանգեցնի թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացմանը:

4. Յուրաքանչյուր խախտման համար թողարկողի ղեկավարի նկատմամբ նշանակված տուգանքի չափը չի կարող գերազանցել սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը: Թողարկողի ղեկավարի նկատմամբ նշանակված տուգանքը գանձվում է նրա անձնական միջոցներից:

5. Տուգանքը գանձվում է Կենտրոնական բանկի հայցով՝ դատարանի որոշմամբ, եթե թողարկողը կամ նրա ղեկավարը կամ պատասխանատու անձը համաձայն չէ տուգանքի նշանակման կամ տուգանքի չափի հետ: Թողարկողի նկատմամբ տուգանք նշանակելու դեպքում տուգանքը գանձվում է նրա թղթակցային հաշվից: Գումարը գանձվում է հօգուտ պետական բյուջեի:

| Հոդված 3432. Թողարկողի ղեկավարներին որակավորման վկայականից զրկելը

1. Թողարկողի ղեկավարները զրկվում են որակավորման վկայականից Կենտրոնական բանկի որոշմամբ, եթե նրանք՝

1) իրենց գործունեության ընթացքում կատարել են անձնական շահերից բխող այնպիսի գիրծողություններ, որոնք հակասում են հիփոթեքային պարտատոմսերի սեփականատերերի պարտատոմսերում ներդրողների շահերին.

2) անագնիվ և անբարեխիղճ վերաբերմունք են դրսևորել իրենց պարտականությունների, այդ թվում՝ հիփոթեքային պարտատոմսերի սեփականատերերի պարտատոմսերում ներդրողների նկատմամբ ստանձնած պարտականությունների նկատմամբ.

3) չեն կատարել Կենտրոնական բանկի հանձնարարականը կամ անտեսել են Կենտրոնական բանկի նախագգուշացումը:

2. Թողարկողի ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկելու մասին Կենտրոնական բանկի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ, թողարկողի կանոնադրությամբ և այլ ներքին փաստաթղթերով թողարկողի ղեկավարին տրված լիազորությունները դադարում են:

3. Թողարկողի ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկելը պետք է լինի պատճառաբանված, համապատասխանի խախտման բնույթին և չպետք է հիմնված լինի խտրական դատողությունների վրա:

| Հոդված 3533. Ապահովման միջոցների գամբյուղի հսկողի և հիփոթեքային կառավարչի պատասխանատվությունը

Եթե ապահովման միջոցների գամբյուղի հսկողը և հիփոթեքային կառավարիչը չեն կատարում կամ ոչ պատշաճ մակարդակով են կատարում իրենց սույն օրենքով սահմանված պարտականությունները, Կենտրոնական բանկը վերջիններիս նկատմամբ կիրառում է սույն օրենքով թողարկողի ղեկավարների համար սահմանված պատասխանատվության միջոցները:

Գ Լ ՈՒ Խ 7

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

| Հոդված 3635. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը, բացառությամբ սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի և 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1210-րդ կետի “բ” պարբերության, որոնք ուժի մեջ են մտնում “Բնակարանային հիփոթեքային հիպոտեկային կրեդիտավորման մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:”:

~~Հոդված 2. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը~~

~~1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:~~